

SIKKERHETS DATABLAD**Fordyn**

SDS i henhold til EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), Annex II-EU

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

Utgitt dato 25.05.2015

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Fordyn
REACH reg. nr., kommentar Dette produktet er en blanding.

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Kjemikaliets bruksområde Sprengstoff for fjellsprenning.
Kjemikaliets kan brukes av forbrukere Nei

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet**Produsent**

Firmanavn OY FORCIT AB
Postnr. 10900
Poststed Hangö
Land Finland
Telefon +358 207 440400
E-post forcit@forcit.fi

Importør

Firmanavn Forcit Norway AS
Postadresse Kjellstadveien 5B
Postnr. 3402
Poststed LIER
Land NORGE
Telefon +47 32850900
E-post post@forcit.no

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Giftinformasjonen: +47 2259 1300

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON**2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen**

Klassifisering i henhold til E; R2
67/548/EEC eller 1999/45/EC T+; R26/27/28, R33
Klassifisering i henhold til CLP (EC) Expl. 1.1; H201
No 1272/2008 [CLP/GHS] Acute tox. 2; H330
Acute tox. 3; H311
Acute tox. 4; H302
Eye Irrit. 2; H319
STOT RE2; H373

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Signalord
Faresetninger

Fare
H201 Eksplosjonsfarlig; fare for masseeksplosjon.
H302 Farlig ved svelging.
H311 Giftig ved hudkontakt.
H319 Gir alvorlig øyeirritasjon.
H330 Dødelig ved innånding.
H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

Sikkerhetssetninger
P210 Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. — Røyking forbudt.
P250 Må ikke utsettes for sliping / støt / friksjon.
P270 Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet.
P281 Bruk påkrevd personlig verneutstyr.
P372 Eksplosjonsfare ved brann. P380 Evakuer området.
P373 IKKE bekjemp brannen når den når eksplosive varer.

Annen merkeinformasjon (CLP)
Sprengstoffet merkes og emballeres kun i samsvar med kravene for eksplosive stoffer, blandinger og formål.

2.3 Andre farer

Andre farer Data ikke registrert.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Ammoniumnitrat	CAS-nr.: 6484-52-2 EC-nr.: 229-347-8 Registreringsnummer: 01-2119490981-27-0004	O; R8 Xi; R36 Ox. Sol. 3;H272; Eye Irrit. 2;H319;	50 - 60 %
1,2-Etandioldinitrat	CAS-nr.: 628-96-6 EC-nr.: 211-063-0 Indeksnr.: 603-032-00-9	E; R3 T+; R26/27/28 R33 Unst. expl.;H200; Acute tox. 1;H310; Acute tox. 2;H330; Acute tox. 2;H300; STOT RE2;H373;	30 - 35 %
Nitrocellulose (med 25 % vann)		F; R11	< 2 %
Komponentkommentarer	Hele teksten for alle R-setninger og faresetninger er vist i pkt. 16.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet. Ved pustevansker kan oksygentilførsel være nødvendig. Ved åndedrettsstans gis kunstig åndedrett. Ved eksponering eller mistanke om eksponering: Søk legehjelp.

Hudkontakt Ta straks av forurensede klær og sko. Vask huden med såpe og vann. Ved hudirritasjon: Søk legehjelp.

Øyekontakt Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom

dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. Kontakt lege hvis ubehaget vedvarer.

Svelging

Skyll munnen grundig. Søk legehjelp umiddelbart.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Informasjon til helsepersonell

Symptomer på grunn av innånding av støv, damp eller røyk kan oppstå senere. Pasienten må være under tilsyn i minst 48 timer.

Generelle symptomer og virkninger

Ikke bestemt.

Akutte symptomer og virkninger

Ikke bestemt.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling

Ikke bestemt.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKNINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Passende brannslukningsmidler

IKKE bekjemp brannen når den når eksplosive varer. Eksplosjonsfare ved brann.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer

Ved oppvarming og brann kan det dannes giftige damper/gasser. Kan eksplodere ved oppvarming eller hvis utsatt for ild eller gnister.

5.3. Råd til brannmannskaper

Brannslukningsmetoder

Man må gjøre det som er mulig for å unngå at brannen sprer seg til produktet. IKKE bekjemp brannen når den når eksplosive varer. Gå straks ut av faresonen.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell

Unngå direkte kontakt med upatronert produkt. Hvis du ønsker mer informasjon om personlig beskyttelse, kan du se punkt 8.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø

Må ikke ledes ut i avløp, jord eller vannløp.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring

Samle ødelagte patroner for hånd og rester av eksplosiv masse med egnet gnistfritt verktøy. Legg restene i merket emballasje som kan lukkes. Destruksjon i henhold til myndighetskrav.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger

Brannslukning, se Avsnitt 5.
Personlig verneutstyr, se Avsnitt 8.2.
Deponering av eksplosivt avfall som inneholder, se Avsnitt 13.1.

AVSNITT 7: HÅNDBTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering

Eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning eller andre antennelseskilder. Bruk gnistsikkert håndverktøy og eksplosjonssikkert elektrisk utstyr. Røyking og bruk av åpen ild og andre antennelseskilder er forbudt. Sørg for god ventilasjon.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring

Oppbevares innelåst. Oppbevares på et tørt sted. Oppbevares kjølig. Beskyttes mot sollys. Ved håndtering og lagring, må nasjonale forskrifter følges.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder

Se Avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
1,2-Etandioldinitrat	CAS-nr.: 628-96-6	8 t.: 0,03 ppm	2011
	EC-nr.: 211-063-0	8 t.: 0,2 mg/m ³	
	Indeksnr.: 603-032-00-9	15 min.: 0,1 ppm	
		15 min.: 0,6 mg/m ³	

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern Ved utilstrekkelig ventilasjon: Bruk egnet åndedrettsvern med gassfilter, type A2.

Håndvern

Håndvern Bruk vernehansker som tåler kjemikalier ved langvarig eller gjentatt kontakt.
Egnede materialer Hansker av nitrilgummi, PVA eller Viton anbefales.

Øye- / ansiktsvern

Øyevern Vernebriller/ansiktsskjerm anbefales.

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern Bruk egnede verneklær for å beskytte mot enhver mulighet for hudkontakt.

Hygiene / Miljø

Spesifikke hygienetiltak Vask alltid hendene ved slutten av hvert skift og før spising, røyking og bruk av toalett.

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering Produktet må ikke ledes ut til kloakk eller vannløp eller deponeres hvor det kan påvirke jord eller overflatevann.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Plastisk masse, som patroner i vokspapir eller plastrør.
Farge	Røddaktig.
Lukt	Luktfri
Kommentarer, Luktgrense	Ikke relevant.
Kommentarer, pH (handelsvare)	Ikke relevant.
Kommentarer, Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Ikke relevant.
Kommentarer, Kokepunkt / kokepunktintervall	Ikke relevant.
Kommentarer, Flammepunkt	Ikke relevant.
Kommentarer,	Ikke bestemt.
Fordampningshastighet	
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke bestemt.
Kommentarer, Damptrykk	Ikke relevant.
Kommentarer, Damptetthet	Ikke relevant.

Relativ tetthet	Verdi: 1,45-1,55 kg/dm ³
Løselighetsbeskrivelse	Blandingen er nesten uløselig. Ammoniumnitrat som sådan er meget oppløselig i vann.
Løselighet i fett	Etylenglykoldinitrat oppløses.
Kommentarer, Fordelingskoeffisient: n-oktanol / vann	Ammoniumnitrat: <1 Etylenglykoldinitrat: Log Kow: 1,16 (20 °C)
Kommentarer, Selvantennelighet	Ikke bestemt.
Dekomponeringstemperatur	Verdi: ≥ 160 °C Testmetode: BAM
Kommentarer, Viskositet	Ikke bestemt.
Eksplorative egenskaper	Eksplisiv
Oksiderende egenskaper	Ammoniumnitrat: oksiderande

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Kommentarer	Ikke bestemt.
-------------	---------------

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Ingen farlige reaksjoner kjent under normale forhold.
-------------	---

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Stabil under de foreskrevne oppbevaringsforholdene.
------------	---

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ingen kjent under normal lagring og anvendingsforholdene.
-------------------------------	---

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Eksplisjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder.
-------------------------	--

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Sterke alkalier. Sterke syrer. Reduserende og organiske substanser. Fremmed materiale må ikke komme i kontakt med produktet.
----------------------------	--

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ved brann dannes giftige gasser (CO, CO ₂ , NO _x , NH ₃).
-----------------------------	---

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	Ammoniumnitrat
LD50 oral	Verdi: 2950 mg/kg Forsøksdyreart: Rotte Test referanse: IUCLID 5
LD50 dermal	Verdi: > 5000 mg/kg Forsøksdyreart: Rotte Test referanse: IUCLID 5
Komponent	1,2-Etandioldinitrat
LD50 oral	Verdi: 460 mg/kg Forsøksdyreart: Rotte
LD50 dermal	Verdi: 3800 mg/kg Forsøksdyreart: Rotte

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Information angående giftighet gjelder hantering av opatronerad produkt.
----------	--

Potensielle akutte effekter

Irritasjon	Kan irritere huden.
------------	---------------------

Etsende Ikke kjent.

Forsinket / Repeterende

Allergi Ikke kjent.
 Gjentatte toksisitet doser Etylenglykoldinitrat:
 Kronisk giftighet, oralt, NOAEL: 3,04 mg/kg bw/d (rotte)
 Kronisk giftighet, dermalt, LOAEL: 15 mg/kg bw/d (kanin)

Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonstoksiske

Kreft Ikke kjent.
 Fosterskadelige egenskaper Data ikke registrert.
 Reproduksjonsskader Data ikke registrert.
 Andre ugunstig toksikologiske effekter Ikke bestemt.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksitet Klassifiseres ikke som miljøskadelig. Men produktet må ikke ledes ut til kloakk eller vannløp eller deponeres hvor det kan påvirke jord eller overflatevann.

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	Ammoniumnitrat
Akutt akvatisk, fisk	Verdi: 447 mg/l Testmetode: LC50 Varighet: 48 h Test referanse: IUCLID 5
Akutt akvatisk, alge	Verdi: 1700 mg/l Testmetode: EC50 Varighet: 10 d Test referanse: IUCLID 5
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: 490 mg/l Testmetode: EC50 Varighet: 48 h Test referanse: IUCLID 5
Komponent	1,2-Etandioldinitrat
Akutt akvatisk, fisk	Verdi: 1,9-3,58 mg/l Testmetode: LC50 Varighet: 96 h
Akutt akvatisk, alge	Verdi: 100 mg/l Testmetode: EC50 Art: <i>Desmodesmus subspicatus</i> Varighet: 72 h
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: > 100 mg/l Testmetode: EC50 Art: <i>Daphnia magna</i> Varighet: 48 h

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens og nedbrytbarhet Ammoniumnitrat nedbrytes fullstendig i naturen.
 Etylenglykoldinitrat nedbrytes langsomt i naturen.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumulasjonspotensial Bioakkumulerer ikke.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet Produktet inneholder stoffer som er vannløselige, og som kan spres i vannsystemer.

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat Ikke bestemt.
vPvB vurderingsresultat Ikke bestemt.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon Data ikke registrert.

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet Utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn ikke tillatt. Må ikke blandes i det vanlige avfallet. Rester og emballasje forurenset med eksplosiver bør ødelegges under oppsyn av eksperter og i henhold til forskrifter. Forurenset tom emballasje skal behandles som om de inneholder eksplosiver.

Produktet er klassifisert som farlig avfall Ja

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. FN-nummer

ADR 0081
RID 0081
IMDG 0081
ICAO/IATA 0081

14.2. FN-forsendelsesnavn

ADR SPRENGSTOFF, TYPE A
RID SPRENGSTOFF, TYPE A
IMDG EXPLOSIVE, BLASTING, TYPE A
ICAO/IATA EXPLOSIVE, BLASTING, TYPE A

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR 1.1D
RID 1.1D
IMDG 1.1D
ICAO/IATA 1.1D
Kommentar Lufttransport forbudt.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentar Ikke bestemt.

14.5. Miljøfarer

Kommentar Ikke bestemt.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

EmS F-B, S-Y
Spesielle forholdsregler Ikke bestemt.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Kommentarer Kun til yrkesmessig bruk.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

CSR kreves Nei

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Faresymbol

R-setninger	R2 Eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder. R26/27/28 Meget giftig ved innånding, hudkontakt og svelging. R33 Kan opphopes i kroppen ved gjentatt bruk.
S-setninger	S16 Holdes vekk fra antennelseskilder - Røyking forbudt. S33 Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet. S35 Produktet og emballasjen skal uskadeliggjøres på en sikker måte. S36/37 Bruk egnede verneklær og vernehansker. S41 Unngå innånding av røyken som oppstår ved brann eller eksplosjon. S61 Unngå utslipp til miljøet. Se Sikkerhetsdatablad for ytterligere informasjon.
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Expl. 1.1; H201; Acute tox. 4; H302; Acute tox. 3; H311; Eye Irrit. 2; H319; Acute tox. 2; H330; STOT RE2; H373;
Liste over relevante R-setninger (i avsnitt 2 og 3).	R11 Meget brannfarlig. R26/27/28 Meget giftig ved innånding, hudkontakt og svelging. R33 Kan opphopes i kroppen ved gjentatt bruk. R8 Brannfarlig ved kontakt med brennbare stoffer. R3 Meget eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder. R2 Eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder. R36 Irriterer øynene.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H200 Ustabile eksplosive varer. H330 Dødelig ved innånding. H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering H272 Kan forsterke brann; oksiderende. H201 Eksplosjonsfarlig; fare for masseeksplosjon. H319 Gir alvorlig øyeirritasjon. H302 Farlig ved svelging. H310 Dødelig ved hudkontakt. H311 Giftig ved hudkontakt. H300 Dødelig ved svelging.
Viktigste kilder ved utarbeidelsen av Sikkerhetsdatabladet (ikke norske)	REACH-forordningen (EU) 1907/2006 CLP-forordningen (EU) 1272/2008 Sikkerhetsdatabladet for råvarene Chemical Safety Report for Ethylene dinitrate.
Versjon	2
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Forcit Norway AS
Kommentarer	De ovennevnte opplysninger og synspunkter tilsvarer vår nåværende kunnskap pr dato for dette sikkerhetsdatablad. Dette garanterer imidlertid ingen spesifikke produkt-egenskaper eller bruksområder. Siden vi ikke kan kontrollere hvordan denne informasjonen eller produktet brukes, er det brukeren som er ansvarlig for å sikre forholdene ved bruk av produktet.